

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

SLÆGT OG STAVN

11,57
16751+
df=

S F S 1 0 Å R

16751 khdr dk
37406 relief dk
ny slægtshistorisk forening
for storkøbenhavn.

190 slægtshistorisk interesserede fra det storkøbenhavnske område stiftede i aften på et møde i vartorv, 'slægtshistorisk forening for storkøbenhavn'.

det er foreningens formål at samle slægtshistorisk interesserede for ved fælles indsats, oplysende foredrag, ekskursioner og lign., at øge kendskabet til slægtshistorisk forskning og metode.

foreningens første valgte bestyrelse består af:

stud.mag. jesper ballhorn, kbh.n.s.,

cand.scient. otto bendixen, herlev

forr.fører ejnar denman, kbh.n.s.

elektriker kaj e. hansen, kbh.n.s.

redaktør henning jensen, lyngby

lektor georg simon, gentofte

indmeldelse og nærmere oplysninger ved
bendixen, vingetofte 142, 2730 herlev, tlf.02-843312.

----- slut

m.v.h.

henning jensen, tlf. 02-888500.

1977-01-07 - kl.11.30.

€

16751 khdr dk

37406 relief dk

12,00

1 9 8 6   n r . 4

S L Æ G T O G S T A V N

ISSN 0107 - 539x

udgives af
SLÆTSHISTORISK FORENING FOR STORKØBENHAVN

Formand:	Jørgen Aasberg Mac Donald Alle 15, 2750 Ballerup - 02 97 01 71
Kasserer:	Lone Wredstrøm St. Kongensgade 89, 2., 1264 K - 01 32 79 13
Ansvarshavende redaktør:	Lone Wredstrøm St. Kongensgade 89, 2., 1264 K - 01 32 79 13
Øvrige redak- tionsmedlemmer:	Bjørn Sommer Åboulevarden 14, 2200 N - 01 35 23 89
	Pia Bondesson Nordre Røsevej 1, 2300 S - 01 58 38 78
	Grethe Aasberg Mac Donald Alle 15, 2750 Ballerup - 02 97 01 71
Tryk:	Reproset, København

Bladet sendes gratis til foreningens medlemmer.

Bladet udsendes 4 gange om året - sidst i februar, begyndelsen af maj, midt i august samt midt i december. Hvis De ikke har fået bladet omkring disse terminer, bedes De rette henvendelse til Deres lokale postkontor.

Dead-line for indsendelse af artikler er 20. januar, 20. april, 20. juli samt 20. november.

For enkelte numre er prisen kr 10 eller i årsabonnement kr 40 (4 numre pr årgang), der kan indbetales på foreningens girokonto nr 2 20 86 28.

Indlæg sendes til: St. Kongensgade 89, 2., 1264 K

Eftertryk med kildeangivelse tilladt.

*****

FORENINGEN KAN FEJRE SIT 10 ÅRS JUBILÆUM DEN 6. - 7. JANUAR 1987.

I DEN ANLEDNING ER FORENINGEN VÆRT VED EN KOP KAFFE MED BRØD VED FOREDRAGET DEN 13.1.1987.

*****

MEDDELELSE FRA BESTYRELSEN

Foreningen har gennem 8 år indkøbt "JEG ARBEJDER MED" og uddelt det til medlemmerne.

Som det fremgår af skrivelse, oktober 1986, fra Dansk Historisk Håndbogsforlag, har bestyrelsen opsagt dette arrangement, isvrigt i god forståelse med Henning Jensen, der fik mulighed for at få et sæt adresselabels, så han kunne skrive til foreningens medlemmer og opfordre til at tegne personligt abonnement på "Jeg arbejder med".

Bestyrelsen har besluttet, at vi for fremtiden indkøber "HVEM FORSKER HVAD".

Baggrunden er, at denne publikation formentlig udvides med litteraturlister m.m., ligesom der muligt kommer forskningsoversigt fra slægtsforskertræf.

De medlemmer, der har tegnet privat abonnement på "Hvem forsker hvad", vil automatisk blive slettet hos "HVEM FORSKER HVAD" via foreningens medlemsliste, der vil blive sammenholdt med Hvem forsker hvad's abonnementsliste.

Jørgen Aasberg

*****

MEDDELELSE FRA KASSEREN

Hermed sidste medlemsblad i 1986.

Indhæftet midt i bladet er et girokort til betaling af kontingentet for 1987 som beløber sig til kr. 90,-.

Såfremt De ønsker evt. udmeldelse, bedes De rette henvendelse til mig (se adressen side 2), således at De ikke vil få bladet sendt i 1987.

Lone Wredstrøm

*****

FORÅRSTILBUD

LØRDAG DEN 23. MAJ 1987 afholder vi FORÅRSUDFLUGT - formentlig til Slagelseegn. Reserver allerede nu dagen, så vi kan blive rigtig mange deltagere på turen. Nærmere følger.

Jørgen Aasberg

*****

ANNONCE

Overnatning i Brunshåb v/Viborg (bus lige ind til Viborg). Enkelt- og dobbeltværelse med tekøkken.

Kirsten og Emil Østergård -
tlf. 06 67 32 12

*****

SLÆTSPORSKER BRÆKKER HALSEN!

Det gik så godt i begyndelsen, men da hun kom til de gamle breve, dokumenter og protokoller, var de så svære at tyde - og så gav hun op.

Fat mod!

Foreningen indbyder dig - og andre interesserede - til

KURSUS I LÆSNING AF GOTISK HÅNDSKRIFT

Tidligere registrator ved Rigsarkivet, Bjørn Fabricius - kendt af mange af jer - har lovet at lede kurset.

Det løber over 10 mandage á 2 lektioner.

Start: den 19.1.1987 Slut: den 23.3.1987

Tid: kl 17.30 - ca. 19.15

Sted: Frederiksbergs Kommunebiblioteks filial
Danasvej 30 B (hjørnet af Svend Trøstsvvej) i ganske nye mødelokaler med elevator.

Tilmelding: til kassereren (se adresse og tlf-nummer side 2).

Kursusmateriale: Bjørn Fabricius vil anvende fotokopier i sin undervisning - som kan erhverves for et beskedent beløb ved lektionerne.

Med en tilslutning på ca. 20 deltagere bliver kursusgebyret omkring kr 125.-

Amatørslægtsforskere i København

På et møde i Vartof i København stiftede en kreds af slægtshistorisk interesserede »Slægtshistorisk Forening for Stor København«.

Dermed har også hovedstaden fået sin forening for amatørslægtsforskere. Der er 13 sådanne foreninger i provinsen, og den ældste forening, med hjemsted i Aarhus, er over 20 år gammel, oplyser en af personerne bag det københavnske initiativ, cand. scient. Otto Bendixen til Ritzaus Bureau.

*****

— Folk er begyndt at interessere sig for deres aner, deres baggrund, siger Otto Bendixen, der mener, at det kan hænge sammen med »tidens upersonliggørelse af miljøet som sådan«.

Foreningen vil ikke arbejde på at sætte nybegyndere ind i det ret vanskelige arbejde, slægtsforskning er. Det er der aftenskolekurser til.

Derimod vil man samle sig til at holde foredrag, tage på besøg i de forskellige arkiver osv.

Foreningen tæller allerede 100 medlemmer. Man frygter ikke, at slægtshistorieinteresserede vil komme til at udøve et pres på arkiverne, sådan som astrologiinteresserede gjorde for nogle år siden, da folk henvendte sig i stort tal for at få oplyst deres fødselstidspunkter.

Avisklip fra januar
1976

— Så mange bliver vi næppe. Det er en hobby, som kræver en ret stor indsats at komme ind i. Og arkiverne er her jo til at blive brugt. Det er et mægtigt stof. Alene Rigsarkivet har 45 km materiale, slægtsforskere kan bruge, siger Otto Bendixen.

G E N E A L O G I C A ved Lone Wredstrøm

Riber Christensen, Elisabeth

Bibliografi over dansk-amerikansk udvandererhistorie - den danske udvandring til USA fra 1840 til 1920 og den dansk-amerikanske historie til 1983. Aalborg Universitetsforlag. Kr. 120,- (01.63261).

Liebe, Poul Ib

Hærens garnisoner, indkvartering, kaserner og arealer samt særlige militære bygninger - litteraturfortegnelse. Det Kongelige Garnisonsbibliotek. Gratis (01.63552).

De danske borgervæbnings historie - litteraturfortegnelse. Det Kongelige Garnisonsbibliotek. Gratis (01.63557).

Lokale småtryk

Fortegnelse over småtryk vedr. danske lokaliteter uden for København. 1. og 2. samling. Erhvervsarkivet. Kr. 305,- pr. stk. (01.76).

Jespersen, Svend

Saglig registrant for kulturhistoriske museer. Museumstjenesten. Kr. 37,50 (06.1).

Det Kulturhistoriske centralregister. Nationalmuseet. Gratis (06.1).

Dombernowaky, Lotte

"Slagsmaal ere nu om Stunder langt sjældnere" - retsopfattelse og adfærd hos fynsk landalmue omkring år 1800. Lokalhistorisk selskab. Kr. 88,- (34.7).

Højesteret 1661-1986. (Særnummer af Ugeskrift for retsvæsen) (34.7).

Gram-Andersen, J

Livgardens Kaserne & Rosenborg Eksercerplads 200 år, 1786-1986 - eller hvordan Lysthuset med de fire gyldne Knapper og Orangeriet ved Rosenborg blev til en prægtig kaserne for 68.000 gardere til føds. Nyt Nordisk forlag. Kr. 275,- (35.5).

Hatting, Jørgen

Efterslægtsselskabet og dets skole gennem to århundrede. Hernov. Kr. 165,- (37.5).

Skolen i Danmark - fra 1500-tallet til i dag. System. Kr. 168,- (37.9).

Christophersen, Axel

København og omegn gennem 6000 år - en kortlægning af de arkæologiske interesseområder i Københavns kommune. Københavns Bymuseum. Kr. 96,- (46.3).

Rosenborg Slot - Kongens København - Bybilleder 1640-1860. Rosenborg. Kr. 35,- (46.3).

Aggersborg gennem 1000 år - fra vikingeborg til slægtsgård. Poul Kristensen. Kr. 260,- (46.4).

Carlsen, Franziska

Efterretninger om Gammelkjøgegaard og Omegn. Nyt Nordisk forlag. Kr. 150,-. 2 dele. (46.4).

Tolstrup, Fl

Fra gods til skole - Herlufholm 1788-1887. Herlufholm Stiftelse. Kr. 200,-. Hører sammen med: Det ældste Herlufholm 1560-1788 (46.4).

Hertz, Michael

Holbæk 1 hundred år - o. 1880-1980 - fra kornhandelsby til storkommune. Holbæk kommune. Kr. 235,-. Videreførelse af: Albert Thomsen: Holbæk Købstads Historie, 12 bind. (46.4).

Dedenroth-Schou, Birgitte

Kolding før og nu - en by i billeder. Midtjysk forlag. Kr. 238. (46.4).

Nexø før og nu 2. samling. Billeder fra det gamle Nexø. Gornitzkas Trykkeri. Kr. 119,- (46.4).

Funch, Egon

Roskilde Landevej. Hernov. Kr. 160,- (46.4).

Bro-Jørgensen, Marianne

Den lange fortælling - 41 afsnit fra Viborgs historie. Viborg Stiftsmuseum. Kr. 125,- (46.4).

Landboliv

- erindringer fra Viborg. 4 bind. Sammenslutningen af lokalhistoriske arkiver i Viborg amt. Kr. 42,75 pr. bd. (46.4).

Vallgårda, Signild

Sjukhus och fattigpolitik - et bidrag til de danske sjukhusens historia 1750-1880. Føllesekspeditionen. Kr. 129,85. (61.72).

Hahn-Pedersen, Morten

Jacobsens Plads - et Troense værft 1848-1985. Svendborg og Omegns Museum. Kr. 20,- (62.81).

Klem, Knud

Skibsbyggeriet i Danmark og hertugdømmerne i 1700-årene - om skibsbygning og handelskompanier i den florissante periode. Bind 2. Finn Jacobsen. Kr. 335,- (62.81).

Pedersen, Jørgen

Træk af husmandsforeningernes historie. Danske Husmandsforeninger. kr. 110,- (63.06).

Christensen, Jens

Landbostatistik - håndbog i dansk landbohistorisk statistik 1830-1900. Landbohistorisk selskab. Kr. 148,- (63.094).

Jensen, Kristen Marius

Landbrugsatlas Danmark. Det Kongelige Danske Geografiske Selskab. Kr. 225,- (63.097).

Wilcke, B

Damp tog til Dragør - Amagerbanens historie. Banebøger. Kr. 139,- (65.841).

Sørensen, Kurt

Post før i tiden - postvæsenet i Odsherred og dets købstad siden 1739. Klæbel. Kr. 32,- (65.86).

Holdt Madsen, Børge

Fisker og lods - 1700-tallets lodsning fra det nordlige Kattegat. Bangsbumuseet. Kr. 90,- (65.94).

Brolæggerlaugenes stenede vej - brolæggerlaugene 1660-1986. Entreprenørforeningen (69.61).

Thomassen, P.

Nørrebros stationer gennem 100 år. - 1. juli 1886-1986. Banebøger. Kr. 69,- (69.64).

Ipsen, Arne

Kulbryderne ved Hasle. Bornholmeren. Kr. 88,- (69.94).

Norn, Otto

To grænseslotte - Frederik I's Gottop og Christian IV'S Koldinghus. Historisk Samfund for Sønderjylland. Kr. 105,- (71.44).

Vesterbro - en forstadsbebyggelse i København 2 bind. Fredningsstyrelsen. Kr. 140,- (71.637).

Vellev, Jens

Viborg domkirke i 900 år. Viborg Stiftsmuseum. kr. 50,- (71.864).

Madsen, Hans Helge

Østerbros herligheder - en bydels identitet. Nationalmuseet. Kr. 148,- (71.95637).

Larsen, L. M.

Mønsk - som man talte på Vestmøn og Østmøn. Tellus. Hertil findes lydbånd. Kr. 98 (86.73).

Christoffer III af Bayerns breve 1440-1448 vedr. hans bayerske stamhertugdømme. Selskabet for udgivelse af Kilder til Dansk Historie. Kr. 195,- (94.21).

Holch, Mogens

K. Ø. Holch - landets sidste kgl. borgmester. Dansk historisk håndbogsforlag. Kr. 98,- (99.4).

Dupont, Henrik

Rawerts maleriske rejser til Bornholm 1809-1815-1821. Det Kongelige Bibliotek. Kr. 98,- (99.4).

Danmarks adels aarbog 1982/1984

(90. årgang) Danmarks Adels Aarbog. Kr. 650,- (99.8).

Holm, Birthe

Et håndværkerhjem i Sønderborg 1905-1920 (familien Goosmann), Andreas Clausens boghandel. Kr. 69,85 (99.94).

*****

VÆR OPMÆRKSOM PÅ

Folketællingerne 1787 og 1845 for København findes på alfabetisk ordnede sedler - efter personnavne - på Københavns Stadsarkiv.

På Landsarkivet for Sjælland findes folketællingens sedler for 1845 overført til mikrofische.

*****

REFERENCEN 1982-4-2

UNIVERSITETSBIBLIOTEKETS

AVISSAMLING af forskningsbiblioteker

Jørgen Thorning Sørensen

1. Bestand.

Avis-samlingen ved Universitetsbibliotekets 1. afd. i Fiolstræde rummer med enkelte undtagelser samtlige danske aviser, idet de københavnske blade modtages som pligtaflevering, medens KB* deponerer sit eksemplar af provinsaviserne i UB** 1. Undtagelserne fra denne hovedregel er aflæggerblade, som skal søges på Statsbiblioteket i Aarhus, samt distriktsblade, som i begrænset omfang findes på UB 1 for ældre årganges vedkommende, men ellers må søges på KB eller Statsbiblioteket.

Aviserne foreligger enten som indbundne originaleksemplarer eller på 35 mm mikrofilm. Fra og med 1976 iværksattes en løbende mikrofilmning af samtlige danske dagblade, hvorfor aviserne herefter normalt kun vil kunne stilles til rådighed i denne form. Herudover foregår der til stadighed en retrospektiv filmning, hvilket indebærer, at en stadig større del af samlingen forefindes som film. Medens originaleksemplarer kun kan benyttes på Universitetsbibliotekets avislæsesal, udlånes

mikrofilm gerne til andre biblioteker. En foretegnelse over bibliotekets bestand findes i "Mikrofilmene af aviser i Universitetsbibliotekets 1. afd.", som med passende mellemrum søges udsendt i reviderede udgaver og gratis distribueres til en række forskningsbiblioteker, de storkøbenhavnske folkebiblioteker samt centralbibliotekerne.

Man må påregne, at de løbende filmninger først indgår efter nogen tids forløb. Perioden varierer noget, men gennemsnitligt drejer det sig om et halvt års tid, idet det dog går hurtigere for så vidt angår de store landsdækkende blade. Indtil aviserne er indgået i UB 1, henvises til folkebibliotekerne, f.eks. Københavns Kommunes Hovedbibliotek.

Foruden danske dagblade rummer UB 1 en samling af færøske, (ældre) islandske, dansk-vestindiske og dansk-amerikanske aviser, mens udenlandske aviser må søges andetsteds, navnlig på KB og statsbiblioteket, ligesom der kan henvises til fortegnelsen "Løbende udenlandske aviser i danske bib-

lioteker", Bibliotekarforbundet, faggruppen for referencebibliotekarer (1978), idet man dog må være opmærksom på, at visse abonnenter kan være opsagt i mellemtiden. Det bør i denne forbindelse ligeledes nævnes, at UB 1's filial på KU Amager abonnerer på en række større udenlandske aviser, som dog kun opbevares et par måneder.

2. Benyttelse.

Avislæsesalens åbningstid er mandag-fredag kl. 9-18, lørdag kl. 9-16. Expedition fra magasinerne ophører dog kl. 16 (lørdag kl. 15), hvorfor aviser, som ønskes benyttet efter disse tidspunkter må forudbestilles. Vi modtager telefonisk bestilling alle hverdage kl. 9-12, hvorefter det ønskede materiale normalt vil kunne stilles til rådighed samme dag. Fra denne hovedregel er dog undtaget visse provinsaviser før 1976, som endnu ikke er mikrofilmmede, og som af pladsnød har måttet anbringes i depot. Det drejer sig fortrinsvis om aviser fra perioden 1951-70. Man må i disse tilfælde regne med et par dages leveringstid. Endvidere er et antal mindre og sjældent benyttede blade anbragt i fjerndepot. Der må i disse (sjældne) tilfælde regnes med noget længere vente-

tid. Endelig må det for en ordens skyld nævnes, at visse originalaviser p.g.a. slitage er i så dårlig fysisk stand, at man har måttet udelukke dem fra benyttelse. I disse tilfælde søger vi at hjælpe låneren f.eks. ved at fremskaffe en mikrofilmudgave fra et andet bibliotek. men bortset fra disse undtagelser vil man altså normalt kunne henvise lånere til at henvende sig direkte på UB 1, hvor aviserne i langt de fleste tilfælde umiddelbart vil kunne stilles til rådighed.

3. Kopiering.

Universitetsbibliotekets avis-samling er i stand til at levere kopier af avisartikler fra såvel mikrofilm som indbundne originalaviser. (Men ikke hele forsider til brug ved runde fødselsdage o.l.). Drejer det sig om individuelle låneønsker, bør bestilling helst ske ved personlig henvendelse eller pr. brev. Kopibestillinger fra andre biblioteker modtages gerne på stand. 58 med så udførlige oplysninger som muligt og gerne kildeangivelse. Materialet vil blive leveret i form af elektrostatiske papirkopier, hvorimod vi desværre ikke har mulighed for at tilbyde fotografiske forstørrelser. Hvor sådanne ønskes, f.eks. til reproduktions-

formål, vil vi dog kunne levere en 35 mm mikrofilm i negativ, hvorefter man henvises til at få kopieringsarbejdet udført andetsteds. Leveringstiden kan variere noget afhængig af arbejdspresset, men vi tilstræber en expeditioanstid på ikke over en uge. Iøvrigt skal der i denne forbindelse erindres om den service, der udføres af aviskroniksamlingen ved Stadsbiblioteket, og som med fordel vil kunne benyttes, hvor det drejer sig om artikler, der er registreret i Avis Kronik Index (1940-78) og Dansk Artikelindex (1979 ff).

4. Bibliografiske hjælpemidler.

Endelig skal opmærksomheden henledes på, at Universitetsbibliotekets avissamling, udover de almindeligt tilgængelige hjælpemidler, råder over et par avisregistrarer, som erfaringsmæssigt har vist sig at være til nogen nytte, når det gælder litteratursøgning i aviser før 1940. Der tænkes først og fremmest på den meget omfattende kortkatalog, som indexerer Berlingske Tidende 1865-1918 og Politiken 1884-1918. Den har emnemæssigt en så bred dækning, at den kan sidestilles med Avis Kronik Index. Katalogen, som er opstillet ved avislæsesalen, er systematisk

ordnet, og oversigt over systematikken samt alfabetisk emneregister kan fås ved henvendelse til vagthavende. Endvidere bør nævnes Helga Bjørn-Sevaldsen-katalogen, som er en kortkatalog over anmeldelser af såvel dansk som udenlandsk skønlitteratur i Politiken i perioden 1884-1964, ordnet alfabetisk efter den anmeldte forfatter, samt endelig Katalog over Herman Bangs avisartikler 1873-1912, ligeledes på kort.

Sluttelig skal det nævnes, at der på avislæsesalen er opstillet en samling af litteratur om presseforhold, indeholdende dels relevante bibliografier og håndbøger, dels pressehistoriske fremstillinger om såvel danske som udenlandske presseforhold. Samlingen er endnu i sin vorden, men søges til stadighed udbygget med relevante værker.

*Det kongelige Bibliotek.

**Universitetsbibliotekets 1. afdeling.

*****

HR. CHRISTEN I SJELLE, SKØRRING OG LÅSBY SOGNE. af Bjørn Sommer

Ligesom Blichers præst i Thorning¹ var hr. Christen Madsen Sommer (ca. 1654 - 28/10 1720) mand for at skelne skarpt imellem forkynderen og mennesket i sig selv. Endnu i dag toner hans opfattelse heraf ned til den, der besøger Sjelle Kirke og får øje på ordene, prentet på prædikestolens lydhimmel: "Den som har Øren høre, Huad/ Aanden siger til Meenighederne. Ap. 2.7./ Det Ord som I høre, Er icke / mit, Men Faderens som mig / haffuer Udsendt. Joh. 14 w. 24 /

Hr. Christen Madsen Somer 1701² Igennem sin underskrift gør Hr. Christen disse bibelord til sine i særlig grad. Skal han skille klinten fra hveden i sig selv, bliver "hans eget" altså klinten stillet over for hveden, der er "formidlingen af Åndens budskab til lyttende ører" - og altså ikke er af personlig eller stoflig natur.

Måske er det et tegn på, at han virkelig satte "sin kaldelse" højere end "sit eget" når han - der blev kaldet 4. August 1679 af Fru Anna Maria v. Offenberg - kunne vente helt indtil 22/2 1696 på at få konfirmationen på at være sognepræst³.

Til gengæld er dette så omtrent

det eneste, der kan siges om hans gejstlige side. Men ved siden af denne lever så absolut en verdslig side, der udenfor prædikestolen hører om "sit eget".

Om denne side - om mennesket Christen Madsen Sommer - handler resten af denne fortælling.

Tydeligt taler han til os i Herredsbogen 1690⁴ om anneksgården i Låsby: ".. dens Jord findes ikke i Maal med de andre Gaarde i Byen, men ligger ved Udsider og Afkroge og en Del paa Flensted Mark som skammelig opødes af Rytterhestene, naar de sættes paa Græs." .. eller om kaldets praktiske besværligheder: "Der er ikke i det hele Stift saa besværligt et Kald, tilmed er Vejen saa ond med slemme Vadzer, Aaer, Becke och Moratze, at ieg om Vinterdage med største Besværlighed oc mange Gange icke uden største Livsfare kand komme til Lasby, og maa deruoffver saavel som min Formand holde en Medhjælper, som undertiden kand forrette Tjendesten i et af Sognene. tilmed forhindres mig min Vej af en Mand i Toustrup, som ieg aarligen maa contere og betale for Vadzen, jeg skal køre paa".

At rejserne mellem sognene faktisk var besværlige og farlige

bekræftes fra nabosognene Skivholme og Skovby, hvor pastor Lars Morsing skriver i Liber Daticus, at vejen til Skovby var ufarbar de fleste vintermåneder, idet broen over åen var oversvømmet.

Det var på hjemvejen fra Skovby til Skivholme i vinteren 1707, herredsprovsten Hr. Jens Jensen Holstebro blev så ilde mishandlet en nat ved et styrt fra vognen ved Sjelle Stangbro, at han førtes død hjem fra en sognerejse⁵.

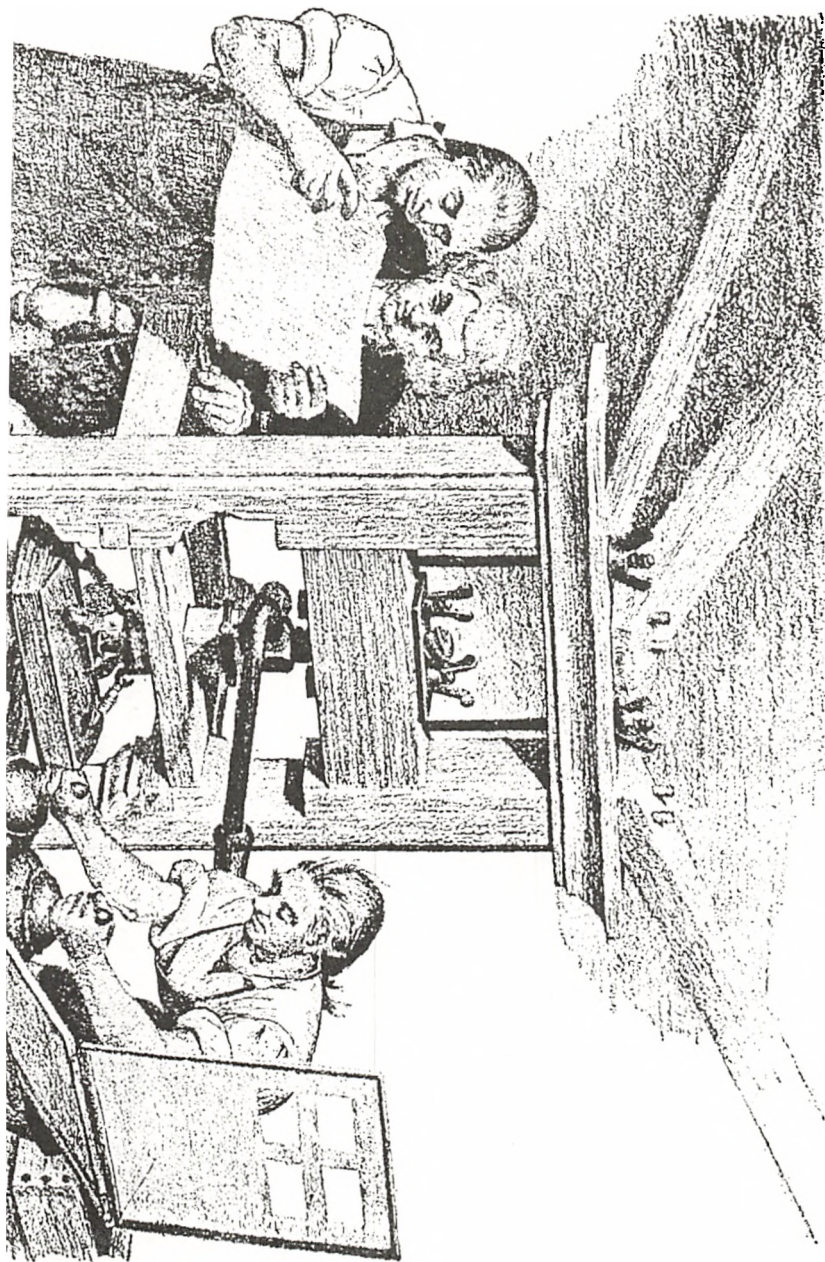
Hr. Jens Holstebro, der iflg. Wiberg var drikkældig, havde været sognepræst i Skivholme og Skovby fra 1677 og overtaget provsteværdigheden efter Hr. Niels Madsen Fog i Storringsjør-(Sønder-)Galten, der 1684 5/5 i en forskrivelse af Hr. Christen Sommer kaldes "min hæderlig forrige Proust"⁶. I perioden 1700-1705 havde Hr. Jens afstået præstekaldet til sin svigersøn Hr. Mogens Christensen Blichfeldt (ca. 1676-1705), som i 1703 kaldes skolemester i Skivholme⁷. Denne var søn af Christen Christensen Blichfeldt (ca. 1640 - 23/9 1693), forvalter på Ensløvgård i Velle, og hustru Marie Lauritsdatter (ca. 1646-1710, begr. Velle 8/4), der fik bevilget ægteskab uden troløvelse og lysning 1668 20/7⁸. Mogens Blich-

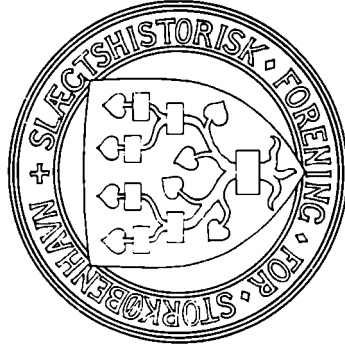
feldts bedsteførelde var Hr. Christen Henriksen Blichfeldt, sognepræst i Lyngå og Skjød 17/8 1623 - 9/6 1641, og hustru Margrethe Thomasdatter af Lyngå-Skjød⁹, siden gift med eftermanden i Lyngå-Skjød Hr. Søren Madsen Ørsted¹⁰, sognepræst 1623-84.

Efter svigersønnens utimelige død havde Hr. Jens Holstebro atter virket som sognepræst i Skivholme-Skovby. Han havde i ægteskab med Dorte Madsdatter SB (Skovby?), der døde 1701¹¹ en eneste datter Marie Jensdatter, g. m. Hr. Mogens Blichfeldt og moder til Dorethe Marie Mogensdatter Blichfeldt¹². Med sin efterlevende enke, Helle Svendsdatter, havde han ikke børn.

Hr. Therkild Nissen, der 1712 var sognepræst i Ormslev og Kolt, bestyrede 19/9 1712 på den unge Dorethe Marie Mogensdatter Blichfeldts vegne arven efter hendes fader og farmoder. Han kaldes da "forrige Sognepræst til Skivholme og Skovby". Iøvrigt var han broder til skovrider v. Frisenborg Gjøde Knudsen Ganners hustru Elsebeth Margrethe Nissen, død 1720¹³.

Kunne Hr. Christen Sommer i 1690 end med god grund beklage vejenes beskaffenhed, så satte dog netop denne skub i hans menneskelige karriere, idet han fra

SLÆGTSHISTORISK FORENING FOR STORKØBENHAVN

- Formanden
- Næstformanden
- Sekretæren
- Kassereren

PROGRAM FOR FORÅRET 1987

=====

Foreningens foredrag i dette forår afholdes atter i lokalet på FREDERIKSBERG BIBLIOTEK, Solbjergvej 25.

Det bedes bemærket, at der er forskellige tidspunkter, nemlig kl. 19.30 ved foredragene i januar og februar, medens tidspunktet er kl. 19.00 ved møderne i marts (generalforsamling) og april (foredragsholder retur til Fyn med tog kl. 21.00 - mød derfor op i god tid).

*****

TIRSDAG DEN 13. JANUAR KL. 19.30.

Direktør Hans Jeppesen, Handels- og Søfartsmusset i Helsingør, vil fortælle om museets indhold af arkivalier og deres betydning for slægtsforskere.

*****

TIRSDAG DEN 10. FEBRUAR KL 19.30.

Museumsinspektør, cand. mag. Mette Skougaard, Frilandsmuseet, Sorgenfri, fortæller på en meget inspirerende måde om byggeskik og boligindretning i 18.-19. århundrede under brug af en lang række lysbilleder. Et foredrag nogle kender fra Båring-kurset, men det fortjener at blive hørt igen.

GENERALFORSAMLING - Dagsorden efter lovene.

Pastor Arne Hægstad, Fejøj, fortæller efter generalforsamlingen om gammel mål, vægt og mønt - medbringer en del gamle effekter til illustration af foredraget.

*****

TIRSDAG DEN 21. APRIL KL 19.00 PRÆCIS.

Vagtmester Gregers Hvidkær, Landsarkivet, Odense, fortæller om Landsarkivet for Fyn og hjælpemidlerne til dets benyttelse, især med hensyn til den meget righoldige samling af registraturer, der findes på læsesalen.

*****

EKSTRAARRANGEMENTER - gratis for medlemmer.

ONSDAG DEN 14. JANUAR KL. 19.00. Universitetsbibliotekets 1. afdeling, Fiolstræde 1.

Besøget er en gentagelse af foreningens arrangement den 19. september 1986 i AVISARKIVET, hvor der var rundvisning og fortælling om, hvad man som slægtsforsker og historisk interesseret kan få ud af denne samling.

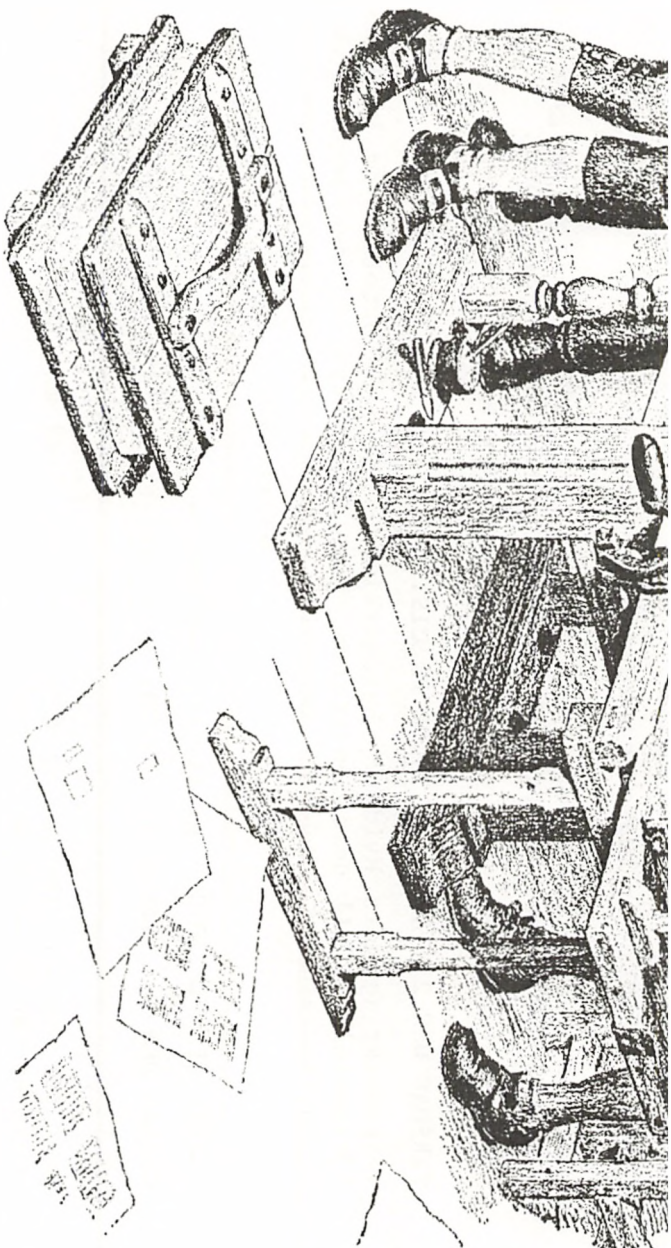
TIRSDAG DEN 3. FEBRUAR OG ONSDAG DEN 4. FEBRUAR KL. 19.30. Matrikelarkivet, Titansgade 13.

Vil besøge arkivet og får fortalt om arkivets arkivalier, samt den brug vi kan have af dette som slægtsforsker.

**DER ER BEGRÆNSET DELTAGELSE TIL EKSTRAARRANGEMENTERNE DERFOR TLMELDING TIL KASSEREN -
ADRESSE SE SIDE 2.**

*****

Trykpressen

Kopi fra: Edwin Tunis: Håndværkets historie i nybyggeritiden.

1708 blev den forulykkede Hr. Jenses efterfølger som provst i Framlev Herred!

Den medhjælper i kaldet, Hr. Christen nævner i 1690, er muligvis Hr. Laurids Nielsen Østerballe, en tidligere sognepræst, der 1659 havde givet afkald på sit kald og derefter opholdt sig hos adskillige præster, således hos Knud Utrecht i nogle år og derefter indtil 1679 hos Hans Nielsen i Knebel. I et testamente oplæst ved ligprædikenen over ham hedder det videre¹⁴: "senere var han i over 10 år hjælpepræst i...". Desværre mangler slutningen, men midt i testamentet fandtes til gengæld indhæftet et brudestykke af en ligprædiken over præsten Christen Madsen Sommers fader, der døde i Sjelle.

Christen Sommers "Kierefader", som præsten med sin vanskelige skelnen mellem åndelige og verdsligt-personlige sager betegner sin far Mads Christensen, tidligere handelsmand i Århus, i forskrivelsen af 5/5 1684⁶, havde indtil 1683 boet i Studsgade i Århus, hvor han første gang træffes i andet kvartal 1671¹⁵. Ejendommen tilhørte Domkirken. 1677 14/11 var han vurderingsmand på skiftet efter Jens Andersen i Studsgade, g. m. Maren Olufsdatter, og 1678 16/4 vurderingsmand

på skiftet efter borger og handelsmand i Århus Mogens Mogensen Schou¹⁶ med hvis søn Bartholomæus Schou i Århus siden hans egen søn Christen Madsen Sommer opretholdt en livslang forbindelse¹⁷.

Moderen Johanne J. D. (død senest 1683) har muligvis haft "Sommer" i navnet. Som muligt faderemne melder sig så Hr. Jacob Isaksen Sommer, sognepræst i Karlebo (død senest 1652), men afsat 1641 - g. m. Elisabeth Poulsdatter Rhod af Karlebo, der 1652 var enke med 8 faderløse børn¹⁸. De var forældre til Knud Jacobsen Sommer, der 1661 lod sin broder Hans Sommers lig føre til forældrenes gravsted i Kalundborg Kirke¹⁹, men selv samme år flyttede til Nibe, hvor han traf enken Karen Mogensdatter Wingaard, gift i Nørholm 23/7 1654 med Nibe-købmanden Laur Pedersen Kuri (død 19/9 1661). Med hende giftede han sig 1662 og overtog forretningen. Siden flyttede han til Ålborg som prokurator og blev 1668 9/5 rådmand her. Ca. 1675-77 boede han i København, hvor han døde. Karen Wingaard flyttede tilbage til Nibe og ægtede 1682 Hr. Peder Hansen Kall, sognepræst i Skibsted og Lyngby 1672-1714²⁰.

Med sig til Nibe havde Knud Sommer en broder, Poul Jacobsen Sommer, der boede hos ham i Nibe

ca. 1662-71 og havde været med til at forsvare København under belejringen 1658-59²¹. 1668 blev denne skriver i Nibe Birk og boede 22/4 1679 i Bælum da han indgik ægteskab med Karen Jacobsdatter på Viffertsholm²². Hun kan muligvis være identisk med Karen Jacobsdatter Geesmann (død 11/1 1739 Solbjerg) - en datter af borgmester i Ålborg Jacob Urbanen og Johanne Hansdatter - og 20/10 1685 g. m. Laurids Mortensen Kierulff til Viffertsholm (1647-1729), der blev adlet 11/4 1724 og havde købt Viffertsholm 1680²³.

En bedstemoder til brødrene fik ophold i Nørholm, hvor hun blev begravet 1661: "og i hendes Kiste kom 1 Td. gl. Humle"²⁴.

En broder til Knud, Hans og Poul Jacobsen Sommer var muligvis den Laurids Jacobsen Sommer, som i et udateret brev til Kancelliet 1648-60²⁵ omtaler, at hans fader, der havde været kammertjener hos den udvalgte prins Kristian (død 1647 2/6), havde efterladt sig 8 uforsørgede børn, hvorfor han anmodede om støtte til sine påbegyndte studieringers fremme. Muligvis var også Morten Jacobsen Sommer, som 1693-98 boede i Regnegade, København en broder²⁶. Mindst 2 søskende var døde før Hans Sommer i 1661 overførtes til

sine forældres og søskendes gravsted i Kalundborg. Hvis altså Johanne J. D. Mads Christensens i Århus er deres søster, kender vi således navnene på samtlige de af deres børn, der evt. kan have efterkommere. Ægteskabet må være indgået senest 1653. 13/11 1656 tog en Mads Christensen, født i Århus, borgerskab som Skipper, og 1683 betalte Mads Christensen bådsmændsskat i Århus, sidste gang han nævnes i byens kammeregnskaber.

Som mulig fader til Christen Sommers moder Johanne J. D. kandidate også præsten i Katterup Hr. Jørgen Madsen Sommer, præst 1597-1636, g. m. Johanne Nielsdatter Bang²⁷. For hans kandidatur taler også, at han muligvis er broder til Johanne Madsdatter Sommer, g. m. Peder Fisk i Vore Klostermølle, som 1593 skænkede alterstagerne til Vorladegårds sognekirke²⁸.

Et par fynske føtre kan også hver for sig komme på tale:

Sognepræst ved Odense Gråbrødre Kirke, Dr. Jørgen Pedersen fra Ørslev (ca. 1535-1611) havde virket som præst i Odense Hospital med Pårup fra 1566²⁹. Han var gift med Karen Mogensdatter (ca. 1551 - 31/10 1604), datter af den borger i Odense, Mogens Hansen³⁰, som blev drøbt af Hans Mule³¹.

Hr. Jørgen må have haft Sommer som slægtsnavn, da det bæres af alle hans sønner³² samt en dattersøn, der var opkaldt efter ham. Af sønnerne må nævnes Hr. Laurids Jørgensen Sommer, præst ved Odense Albani 1603 - 25/8 1613³³ og Poul Jørgensen sommer (d. 1614), der 1590 var gift med en datter af præsten i Dalum og Sanderum, Mag. Jens Poulsen og Maren, der var Peder Palladiuses søsterdatter³⁴. Senere ægtede han Agnete Mikkelsdatter (død 1607). Sønnen Jørgen Poulsen Sommer tilfaldt arv efter Maren i Dalum³⁵. Jørgen Pedersens dattersøn, præsten i Nr. Nørå Jørgen Nielsen Sommer (ca. 1602 - 4/8 1673) var søn af sognepræsten i Stenløse Hr. Niels Olufsen og hustru³⁶ Anne Jørgensdatter Sommer (begr. 19/4 1630) og gift med Margrethe Johansdatter Hoff.

Jørgen Povlsen Sommer tog 2/5 1614 borgerskab i Odense, men førtes 1619 til tugthuset i København, hvor han indtil videre skulle arbejde³⁷. Det var Holger Rosenkrantz, der skulle besørge dette udført.

Her skal det bemærkes, at Hr. Christen Madsen Sommer i sin præstegård havde et "Frue Sophie Rosenkrantzes Schilderie" hængende i storstuen³⁸. Rosenkrantzernes gravkirke var Hornslet, hvor præ-

sten til 1629 hed Peder Pedersen Sommer. Hans sønner Hr. Peder i Mørke, Hr. Anders i Igelösa i Skåne og Hr. Christen i Tyrsted og Uth var yndede og nød økonomisk støtte af Holger Rosenkrantz og Sophie Brahe³⁹. Datteren Anne Pedersdatter (død 1670 i Ørum-Daugård), var g. m. Hr. Christen Nielsen (ca. 1601-1640), sognepræst i Hornslet, samt siden med handelsmand i Århus Jørgen Lauridsen (død 1669). Hendes børn var Hr. Niels Christensen Sommer i Ørum-Daugård, Christen Christensen (navnt 1673), Margrethe Jørgensdatter (f. 1647), Karen Jørgensdatter (f. 1651), g. m. handelsmand Poul Tordsen i Århus⁴⁰. En ukendt datter var moder til herredsfoged i Bjerre Herred Folmer Thomesen (1662-1720), der kalder Hr. Niels Sommer i Ørum sin morbroder⁴¹.

Da Hr. Christen Sommer's for-gænger i Sjelle, Hr. Jørgen Seidelin, ikke var død, men blot forflyttet til Skanderborg, var han ikke pligtig til at ægte nogen datter eller enke i kaldet.

Hans frie ægteskabelige valg faldt derfor på Mette Pedersdatter Bredal (død senest 1684), en datter af Hr. Peder Fabiansen Bredal, sognepræst i Dover og Venge sogne og hustru Karen Nielsdatter (ca. 1631-1709). Hen-

des moder var fynbo: datter af rådmænd i Assens Niels Iversen og Birgitte Christophersdatter⁴².

Foranlediget af hustruens død udstedte præsten en forskrivelse af 5/5 1684⁶ til sin eneste datter i ægteskabet Johanne Marie Sommer, der 1701 ægtede præsten Hr. Søren Ottesen Grønbech i Røgen⁴³: "Jeg underskrefne Christen Madsen Sommer i Sielle, sognepræst til Sielle, Skøring og Laasbye Sogne Erindrer og hermed vitterlig gjør for alle, at eftersom min hæderlig Sverrefader Hr. Peder Bredal i Svejstrup, sognepræst til Dover og Venge Meenigheder og min hæderlig forrige Proust Hr. Niels Madsen Fog i Storing, Sognepræst til Storing, Galten og Stier Meenigheder, mine hæderlige kære svogre Hr. Søren Nielsen i Brabrand, designeret sognepræst til Brabrand og Løsted Sogne og Hr. Bredal i Svejstrup, designeret Sognepræst til fornefnte Sogne, saa og min kiære Fader Madz Christensen, fordum Borger og Handelsmand udi Aarhus, haver i Dag som er d. 5 Mai 1684 efter min Venlig begiering været for mit Huus i Sielle Præstegaard forsamlede, og der overslaget fort og forfaret min gandske Boel rørlig Godz og Formue, saa deraf ladet og forfare, hvad min Datter Johanne Marie

Christensdatter Sommer arfveligen kunde tilfalde efter hendes Sl. Moder min kiære Sl. Hustrue, dend Dyd og Gudelskende Matrone Mette Pedersdatter Bredal, som levde og døde her i Sielle Præstegård, og efter at det mig paa det rigtigste blev eftervisst og overført og i Peng anlagen, kunde min Kone-Datter bemelte Johanne Marie Sommer tilfalde 300 Sletdaler, hvilke 300 Sletdaler ieg forskrefne Christen Madsen Sommer lover og bepligter mig, være mine sande Arfvinger, en for alle alle for en, at betale for forskrefne min Datter Johanne Marie Sommer naar Gud vil at hun kommer Ægteskab udi, med Penge, og ingen anden haver uden nogen Rente uden . . . . og Skadesløs i alle Maader, Og desforuden lover og tilforpligter ieg mig at føde og klæde bemeldte min kiære Datter og holde hende til Ægt og Ære, som egne hæderlig Mands Barn bør at holdes i alle Maader, og dertilmed, naar hun efter Guds Villie og forfremmelse skal i Ægteskab, gjøre imod hende efter min Tilstand, som en ærlig Fader bør at gjøre imod sit Barn at holdes rigtigt og mellem mig og min kiære Datter udi fornefnte hæderlige Mænds Ære og hosværelse bekræfter Vi samptlig med egne Hænder underskrefne og Signeter undertrykte.

Datum Sielle Præstegaard Anno
die ut funna

Niels Madsen Fog
Christen Madsen Sommer
Peder Bredal
Mads Christensen
Niels Bredal".

Det blev ikke Niels Bredal, men broderen Iver Johan Pedersen Bredal (ca. 1666-1692), der faktisk efter faderens død 1689 skulle overtage kaldet i Dover og Venge. Han var gift med Magdalene Sybille Lauritzdatter Brorson (ca. 1666-1734, begr. Torrild 1/2), men efterlod sig ingen børn⁴⁴. Da nu begge brødre var døde, påtog Hr. Christen Sommer i

Sjelle sig 1695 17/12 at øgtevi deres søster, Karen Pedersdatter Bredal til kapellan i Klovborg Hr. Laurids Holst. Vielsen skete i Dover Kirke. 19/2 1696 viedes i samme kirke Anne Pedersdatter Bredal til Jacob Lauritzen Brorson, der døde 1/3 1742 i Assens. Han var Kontrollør og Konsumtionsforvalter i Assens ca. 1704-42. Ægteskabet blev kortvarigt⁴⁴. At dømme efter datterens navn er Anne Bredal død i barselsæng: datteren Anna Jacobsdatter Brorson (begr. Vandborg 3/3 1740) var g. m. præsten i Vandborg Hr. Emmeche Olufsen Hjerm.

Således overlevede den gamle præstekone i Dover og Venge Karen Nielsdatter altså de fleste af sine børn.

(Artiklen fortsættes i næste nummer)

Johanne Marie Christensdatter Sommers bevarede seglaftryk af 19/10 1756 er et regulært monogram -

(Danske Kancelli (D 27): Koncepter og Bilag til Jydøse Registre, 1757, nr. 19).

Foto Rigsarkivet.

NOTER

1. f. eks. i "St. St. Blichers samlede Noveller og Skitser" - med oplysende Noter af Hans Hansen, 1905, I. Bind s. 69: "der ligger Præsten og her staa Manden". Novellen udkom første gang under titlen "Elæe Sandberg".
2. "Danmarks Kirker", bd. 16:4 (1980): "Århus Amt", s. 1917.
3. "Edsbog for Aarhus Stift", nr. 13 (1: Ny Kirh. Saml. IV, s. 443) - "Danske Kancellis Jydske Registre" 1696 fol. 78 (nr. 22); S. Nygårds Samlinger . -
Fru Anna Maria v. Offenber (død 1690) blev 1672 g. m. enkemanden Mogens Friis til Faurskov (død 9/6 1675). Hendes fader, Christoffer Offenber, var gravlagt i Lyngå Kirke. (P. Ladefoged, 1947: "Lyngaa Sogns Historie", s. 190 + s. 41). - Om en broder Rudolf v. Offenber, se v. note 45.
4. Herredsbogen 1690 - her citeret efter Alfred Kaae, 1948: "Laasby Sogn gennem Tiderne", s. 238 f.
5. "Wibergs Præstehistorie"; P. Nedergaard: "Dansk Præste- og sognehistorie" VII, s. 259.
6. Forskrivelsen af 5/5 1684 i "Skifteprotokol for Framlev Herreds Provsti" 1721 fol. 22, gengives senere i dette arbejdes sjette tekstsider.
Hr. Niels Madsen Fog i Storring-Stjør-Galten 1659-96. Præstegården brændte 1680, hvorved hans hustru Maren Lauritsdatter (Harlef) omkom. 1681 1/9 indbød han (Skpr. Framlev H Provsti 1695 ff, fol. 51a) sine svogre Hr. Jens Lauridsen (Harlef) af Harlef og "min kære Broder" Hr. Jens Jensen af Snestrup til at bevidne en forskrivelse på 100 rdlr. til hver af sine tre døtre: Anne, Birgitte og Magdalene Nielsdøtre. Gift 2 m. Inger Anderødatter Winding (død 1711), der siden ægtede ægteanden Hr. Christen Nielsen Bøg 1696-1718. P Nedergård: "Dansk Præste- og Sognehistorie" VII, s. 269. Se tillige note 50 + 58.
7. Edv. Egeberg, Aarb. St. Aarb. 1918: "Linaa Sogn i gamle Dage", s. 31. Kildedstedet gengives i dette arbejdes næste afsnit.
8. "Persh. Tidsskr. "6. R. II, s. 281. S. Nygårds Samlinger. Christen Christensen Blichfeldt, 1667-72 Landstings skriver i Nørrejylland, 1675 forvalter på Haxholm, 1679 fuldmægtig hos Anne Marie v. Offenber grevinde Friis, 1680 på Haxholm, 1681 til sin død 1693 forvalter over grevskabet Frisenborg, bosat på Enslevgård i Vellef. En søn Christen Blichfeld fødtes og døde på Skiblund 29/5 1673, og en Mogens Blichfeld (22/7 1674-23/4 1676) var født og døde på Haxholm. Mindeplader i Lyngå Kirke (P. Ladefoged, 1947: "Lyngaa sogns Historie" s. 39). - I Skiftet efter Dorthe Madsdatter 2/4 1701 (Framlev H. Provsti 77b) skrives "Mons Christensen Blichfeld" g. m. Marie Jensdatter - og i skiftet e. Hr. Jens Jensen Holstebow (fol. 151b): "Udestaaende Børnepenge" 19/9

1712 til Hr. Mogens Blichfelds datter Dorthe-Marie Blichfelds... Derforuden af en Arv hende tilfalden efter hende Sl: Far-Moder Marie Sl. Christen Blichfelds på Enslefgaard".

9. C. Rise Hansen, Kirh. Saml. 7. R. II: "Et studenterbrev fra 1641", s. 240-43 (Søren Madsen Ørsted svoger til Jacob Thomsen Lyngaa, der er onkel til Henrik Christensen Blichfeld); P. Ladefoged 1947, s. 85 (Søren Madsens hustru nævnes i Familie og Folkeskatten 1672 Margrethe Thomasdatter, ligesom formandens hustru); A. Troels Møller i "Personalhist. Tidsskr. 103", 1983: 1: "Præster i Lyngå-Skjød sogne", s. 82-84 (Dorthea Christensdatter Blichfeld og Mads Sørensen Lyngaae er halvsvøskende). "Arkiv for Genealogi og Heraldik" (1908) s. 175-76 + 178; Kirh. Saml. 3. R. IV, s. 127, 129-130 (Christen Henriksen Blichfeldt halvbroder til Frands Henriksen Blichfeldt i Vitten, fadderlister i Vitten og Skjolddelev).
10. Søren Madsen Ørsted, f. 1610 i Ørsted v. Randers af bønder. Far til Hr. Mads Sørensen Lyngaa i Lyngå-Skjød 1684-1712, samt til Anne Sørensdatter Lyngaae, g. m. Hr. Christen Christensen Friis i Boddum. Se note 73-74. P. Ladefoged, 1947, s. 83-86.
11. Skifte 2/4 1701 (Framlev H. Provsti, fol. 77b ff.): hendes og Jens Jensen Holstebroes initialer angives fol. 78a: J. J. S. HB og D. M. D. S. B.
12. Skifte efter Jens Jensen Holstebrow begyndte 1/3 1708 (Framlev H. Provsti, fol. 129b ff.).
13. Frisenborg Skifteprotokol 1720 18/3, fol. 38b ff.: hun boede i Fuglsang. Børn med Gjøde Knudsen Ganner: Christian, 4 år, Else, 3 år, og Øllegaard 3/4 år. På børnenes vegne var Hr. Terchell Nissen i Ormslev og Kolt tilstede, deres morbroder.
14. "Personalhist. Tidsskr. "5. Rk. VI, s. 181.
15. "Kømmerregnskab for Aarhus Købstad" (Rigsarkivet).
16. "Århus Købstads Skifteprotokol" 1677 14/11 (fol. 291), 1678 16/4 (fol. 427). Mogens Schou i Århus var halvbroder til Axel Mogensen Schou i Viborg, g. m. Anne Reenberg. På skifte efter dem 1715 16/9 nævnes hans arvinger således (Viborg Købstad Skpr. 1715, 678-79): 1. Sal. Mogens Mogensen Schou som halvbroder til Axel Schou; hans børn a. Mogens Schou til Wisberggård, b. Bartholomeus Schou af Aarhus, c. Niels Schou som for nogle år siden var forvist til udenlands og d. Madame Karen Schou som har til ægte Signr. Sørren Jensen i Aarhus. 2. 2^{den} Broder Sal. Mogens Mogensen Schou som var heelbroder til A. S. og var forrige Apoteker i Randers; Søn: Magnus Schou af Randers. 3. Heelsøster Maren, g. m. salig Jørgen Madsen, Sognepræst tilforn for Søbye og Schader og Halling.

17. - der var pantegods fra Bartholomæus Schou i Christen Sommers efterladte bo 1721. Skpr. Framlev H. Provsti 1721, fol. 185a.
18. Jacob Isaksen Sommer, f. ca. 1594 (H. Friis-Petersen: "Danske og norske Studerende v. udenlandske Universiteter"). Søn af kapellan i Landskrona 1568 14/2-1593 og præst i Ljungby, Genarp, Gødeslev i skåne 1593-1603 Hr. Isak Olsen sommer og 2. hustru Magdalene Erik Guldsmeds datter fra Malmø (Carlqvist: "Lunds Stifts Herdaminne. Ser. II" bd. 7 s. 643 + s. 418; + bd. 5 s. 11). Kapellan i Herfølge 1620 28/6 - ?. Træffes fra 1630-1641 som præst i Karlebo. Afsat for hor med Inger Børgesdatter. (Kcl. Brevb. 1630-45). Rigsdomstolens Stævningebog 1641 11/8, fol. 469-480 a; Rigsark. Sedler over Danske Kancellis Indkomne Breve og Indlæg 12/10 1641; Niels Stenfeldt, 1934 "Roskilde Landemodes Retssager-Causø fra Reformationen til 1730" (LA), s. 26-27 (efterår 1642). - Elisabeth Poulsdatter Rhod, "Danske Kancellis Sjællandske Registre" 1653, stk. 45, fol. 335b + konsepter og bilag.
19. P. G. Knudsen, 1931: "Aalborg Bys Historie" I, s. 164 + s. 197 note 132; A. H. Nielsen (1879-80): "Embeds- og Bestillingsmænd i Aalborg i Fortid og Nutid", s. 143; "Persh. Tidsskr." 6. rk. bd. III, s. 26.
20. "Persh. Tidsskr." 7 rk. IV, s. 220. En søn Laurids Knudsen Sommer nævnes.
21. o. anf, s. 220; C. Klitgaard: "Nibe Bys Historie indtil 1728", s. 39.
22. S. Nygårds Samlinger.
23. "Danmarks Adels Aarbog" 1923, s. 484; TRAP.
24. "Persh. Tidsskrift" 7 rk. bd. IV, s. 220 - der tolker bedstemodrens dødssted som tegn på, at Knud Jacobsen Sommer evt. var fra Nørholm. Det rækker vel, at hans hustru havde familie der?
25. Rigsarkivets Sedler: Danske Kancellis Indkomne Breve 1648-60, ud-at. nr. XXI.
26. H. U. Ramsing: "Københavns Ejendomme" VIII, s. 66. - Morten Jacobsen Sommer kan være opkaldt efter Elisabeth Poulsdatter Rhods stedfader Hr. Morten Marcussen eller Mogensen, præst i Karlebo 1621-25 og død som Magister og Øverste Kapellan v. St. Nikolaj Kirke i København 1640, begr. 10/5. Han havde været gift med Poul Olsen Rhods enke Karen Helmichsdatter, men efterlod enken Karen Christensdatter (begr. 1/12 1671, Nikolaj Kirke). - Wiberg; "Danmarks Kirker" II: 2 s. 899. - Karen Helmichsdatter kan være søster til Gedske Helmiksdatter af Malmø, der var g. m. Magister Peder Berthelsen Kierulff, præst i Søby-Hallenslev 1621-42 (E. Qvistgaard, 1934: "Præstehustruer, der mangler hos Wiberg" s. 66: hendes forældre Borgmeste Helmik Ottesen og Kirsten Rasmusdatter Lollik).

27. Lise Lund, "Persh. Tidsskr." 16. rk. III, s. 120: "Forfatteren Poul Martin Møllers anetavle" ane 80-81.
28. Peder Fisk eller Peder Tydsk - TRAP; Chr. Heilskov, aarb. St. Aarb. 1945: "Vandmøller i Aarhus og skanderborg Amter", s. 65-66. Heilskov citeres v. note 89.
29. "Mester Jacob Madsens Visitatsbog" v. A. R. Idum 1929, s. 26 og s. 43. Det må være Jørgen Pedersen, der hos Sv. Larsen: "Studier over det fynske Rådsaristokrati II", 1965, s. 90 Tavle XVII kaldes Jørgen Sommer. Børnene var Hans, Poul og Karen, g. m. Jørgen Andersen Mand, Laurids, Anne g. m. Hr. Niels Olufsen i Stenløse og Maren g. m. Jacob Let i Odense. Af disse var Poul og Laurids døde før 6/2 1615, da Hans Sommer fik meddelt arveafkald efter Karen Sommers fra de øvrige (Sv. Larsen, II s. 45 under nr. 8 misforstår slægtforholdene og kender ikke Niels Olufsens hustru i tilføjelsen hos Wiberg bd. IV, vedr. nr. 1596:2). Mere korrekte oplysninger i "Perlestikkerbogen" udg. 1954.
30. H. P. Mumme, 1844: "St. Knuds Kirke i Odense" s. 327: Her ligger begravnen erlig oc fornemme Mand Mogens Hansen Borger y Othense som døde Aar 1561 d. fembte Dag May med sin kiere Datter Karen Mogensdatter Hr. Jørgen Pedersens Hostru i Hospitalet som døde den 31. Oct Ao 1604 i sit Alders 53 Aar". F. ca. 1551. Havde 1590 1 dreng og 3 piger.
31. E. Ladewig Petersen m. fl., 1984: "Odense Bys Historie. De fede år", s. 153. - Hans Mule af Nislevgård (død 1602) fik sagen henvist til Kongen og Rigsrådet (Sv. Larsen, II, s. 79). Konk. brev. 1561 26/5.
32. Der må have været to kuld børn: 1. Poul Sommer (der blev ikke givet afkald 1615 fra hans søn Jørgen) og Laurids Sommer (havde også børn) var af Jørgen Pedersens tidligere ægteskab - og 2. i ægteskabet med Karen Mogensdatter Hans Sommer, rådmand i Odense, og de tre døtre Jacob Madsen omtaler 1590 er så Maren Jørgensdatter, Karen Jørgensdatter og Anne Jørgensdatter - her nævnt i den rækkefølge de repræsenteres ved arveafkaldet til Hans sommer 1615. Maren var død 5/9 1603 (H. P. Mumme 1844, s. 325).
33. Magister. Han skal have oversat Luthers Bordtaler, men døde før de skulle udgives - g. m. Magdalene Jørgensdatter af Odense Albumi (død 1656). (I. C. Bloch, 1789: "Den fyenske Geistligheds Historie", 3. hæfte s. 611; Wiberg; Kirh. Saml. 4. rk. V, s. 13; "Perlestikkerbogen").
34. "Mester Jacob Madsens Visitatsbog" v. A. R. Idum 1929, s. 34. Agnete Mikkelsdatter, Poul Sommers anden hustru, havde i et tidligere ægteskab med Odensekøbmanden Niels Pedersen, døtrene Inger og Karen Nielsdatter (Sv. Larsen, II, s. 58).

35. Sv. Larsen, II, s. 117. Tavle XXVI, nr 3 (Odense Tingbog 21/7 1606). Jørgen Poulsen Sommers moders søskende var Christen Jensen, barnefødt i Dalum samt Elisabeth Jensdatter Hr. Poul Olufsens i Dalum. Edel Jensdatter blev 1595 27/7 g. m. herredsfoged i Winding Herrer Peder Lerche (Jacob Madsen, s. 35).
36. Wibergs rettelse i bind IV, vedr. 1596:2 - Jørgen Nielsen Sommer eller Steenløse, f. ca 1602, Rektor i Kerteminde 24/3 1630, præst i Nørre-Nørå før 20/9 1642. Børn Kendte: Hr. Johan Jørgensen Sommer i Nørre-Nørå 1673-10/11 1686 (Datter Bodil g. 1 m. Hr. Anders Andersen Fugl, præst i Vejlbj, Vends H. og g. 2 m. magister Hans Seehusen, præst i Hetland, Christianssand Stift - "Persh. Tidsskr." 1. rk. II, s. 356, note 1), Hr. Niels Jørgensen Sommer i Kierte 1679-92 (I. C. Bloch II:1 (1790) s. 244), samt Hr. Carsten Jørgensen Sommer, præst i Nørre-Nørå 1686-88. (Wiberg). 1654 7/8 gav bl. a. Hr. Jørgen Nielsen Sommer i N.-Nørå, hans broder Søren Nielsen (Steenløse), sognepræst på Als, Hans Hansen, hans svoger i Svendstrup m. fl. afkald på arv efter deres fætter Hr. Anders Jørgensen Mand (f. ca. 1573) i Kerteminde (Sv. Larsen, II s. 45:6).
37. Kcl. Brevb. 1619 23/6 - Jørgen Poulsen Sommer er muligvis identisk med Jørgen Poffuelsen Krømmer i Nørregade, Odense (Skifte e. ham 20/4 1654 - skpr. VI, fol. 294b ff.). Hustruen Karen Nielsdatter kan være datteren af Jørgen Poulsen Sommers stedmoder Agnete Mikkelsdatters første ægteskab med Niels Pedersen (se note 34), således at børn fra to sammenbragte kuld har indgået ægteskab. Jørgen Krømmers og Karen Nielsdatters børn var: afdøde Sidse Jørgensdatter, g. m. Thomas ... (moder til Niels, Troels og Mette), Karen og Maren Jørgensdøtre, samt sønnerne Poul, Niels og Morten Jørgensen.
38. Skifteprotokol for Framlev H. Provsti 1721, fol. 186 a-b. - Portrættet gengiver ssv. Sophie Jørgensdatter Rosenkrantz (1642-1679, død på Birkelse 19/5), g. m. Amtmand over Ålborghus Otto Skeel (1636-96). Hendes ligprædiken findes nemlig i Hr. Christens bogsamling fol. 195 b Bøger in Folio nr. 11 (Prædikant Dr. Mattiis Foss).
39. Knud Holm i "Skalk" 1962, s. 10-15. - "Sophie Brahes Regnskabsbog". Carlquist: "Lunds Stifts Herdaminne" Ser. II bd. 4 s. 291. Otto Sommer, 1931: "Stamtavle over de sidate 7 Led af Præsteslægten Sommer fra Præstholm", - Aarh. St. aarb. 1937 s. 51-54; J. Hoffmeyer: "Aarhus Bys Historie" s. 437 f "Østjy. Hjemstavn" 1951, s. 100-101 + 103; A. Troels Møller 1983: "Præster i Lyngå-Skjød sogne" ("Persh. Tidsskr. nr. 103:1), s. 82-84. Denne slægt er ført tilbage til selvejer o. 1550 i Fårup, Krogsbæk Sogn Peder Sommer.
40. "Aarh. St. Aarb." 1935 s. 83 nr. 265-66 + 1937 s. 102 f., nr. 477.

41. "Samlinger til Jydsk Topografi og Historie" 2. rk. IV, fodnote s. 453. (Denne skriftsrække hedder nutildags "Historien. Jydske Samlinger..", hvilket kan give visse problemer om, hvor på biblioteket man finder ældre rækker).
42. Sv. Larsen, II, s. 305 nr. 1. - Aarh. St. Aarb. 1946 s. 73 korrigerer Wiberg. Initialer P F B og K N D optræder på tingods og bohave i Chr. Sommers eje (Skpr. Framlev H. Provsti 1721, fol. 185b = fol. 238b, Tin nr. 9 og no. 6 (fol. 186 a-b = fol. 214a) - ialt på fire genstande.
43. Skifteprotokollen fol. 225a oplyser, at Siden Søren Grønbechs og Johanne Marie Sommers bryllup 1701 havde hendes fader i 19 år med renter givet dem 244 Sletdaler 1 Mark. - "Provstinde Grønbech" døde 1758 11/6 i Røgen.
44. H. Friis-Petersen og A. Blichfeldt-Petersen, 1946: "Landkommissør Laurits Brorson" i: Aarh. St. aarb. 1946, s. 73.

"Byfoged i Landskrona Oluf Isaksen Sommer afløstes 1564 16/4 i embedet af Anders Hallandsfar, men nævnes allerede fra 27/3 1564 i Helsingør (Kcl. Brevb. og "Helsingør Stadsbog"). Formodentlig er han broder til Helsingør-præstens, Hr. Peder Samsings, hustru Anne Isaksdatter - hvis søn var Hr. Isak Pedersen Sommer, præst ved Malmø St. Petri Kirke ("Danmarks Kirker II: 1, s. 234). I medfør af oplysningerne i note 18 må Oluf Isaksen Sommer være farfader til Hr. Jacob Isaksen Sommer i Karlebo. -

1539 18/11 beseglede Oluf Sommer som den tredie Landskronaborgernes troskabsærklæring til Christian III. med dette segl." -
(RA: Egeskabene 23, Rigsrådets Arkiv 1535-42, kasse 711. Skåne 35a).
Foto: Rigsarkivet.

*****

INDHOLDSFURTEGNELSE

Meddelelser.....	s. 3
Slægtsforsker brækker halsen.....	s. 4
Genealogica. Ved Lone Wredstrøm.....	s. 5
Universitetsbibliotekets avissamling. Af J.Thorning Sørensen.....	s. 8
Hr. Christen i Sjelle, Skørring og Låsby sogne. Af Bjørn Sommer.....	s.11

Indhæftet i midten:

Program for foråret 1987 samt girokort til betaling af kontingent for 1987.

Forsiden er en gengivelse af den telexmeddelelse , som blev udsendt efter stiftelsen af foreningen den 7. januar 1976.